

Nr 175.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1926—1927 för viss personal inom den civila statsförvaltningen; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler departementschefen statsrådet Wigforss frågan om beredande åt viss personal inom den civila statsförvaltningen av tillfällig löneförbättring under budgetåret 1926—1927 samt anför därvid följande:

Tillfällig löneförbättring har varit beviljad alltsedan år 1919¹.

I proposition den 13 mars 1925, nr 200, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1925—1926 för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

I särskilda skrivelser nr 267, 324 och 344 anmälde riksdagen därefter sina i anledning av propositionen fattade beslut. Riksdagen biföll Kungl.

¹ Se propositioner 1920: 258; 1921: 236; 1922: 126; 1923: 67; 1924: 146 och 1925: 200.
Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 147 häft. (Nr 175.)

Maj:ts förslag och inbegrep utöver där upptagna befattningshavare föreståndaren för rasbiologiska institutet i den tillfälliga löneförbättringen.

I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 kungörelse (nr 261) angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1925—1926 för viss personal inom den civila statsförvaltningen. I fråga om bestämmelserna för den tillfälliga löneförbättringen får jag hänvisa till denna kungörelse.

I den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, som kunde vara riksdagen förelagd, för beredande av tillfällig löneförbättring under budgetåret 1926—1927 å extra stat för nämnda budgetår såsom förslagsanslag under andra, fjärde till och med sjätte samt åttonde till och med tionde huvudtitlarna beräkna vissa angivna belopp.

Den tillfälliga löneförbättringens allmänna karaktär.

Innan jag övergår till att närmare yttra mig om det förslag till tillfällig löneförbättring för budgetåret 1926—1927 som bör föreläggas innevarande års riksdag, vill jag erinra därom, att syftet med den tillfälliga löneförbättring som för år 1919 och därefter beretts befattningshavare vid icke nyreglerade verk endast varit att kompensera den ökning i levnadskostnaderna, som intill tiden för världskrigets utbrott, d. v. s. mitten av år 1914, ägt rum från den tid räknat, vars prisnivå varit grundläggande för de därförut verkställda löneregleringarna för respektive verk. Vid de löneregleringar som under senaste åren kommit till stånd hava däremot lönerna för de personalgrupper som därav berörts bestämts med hänsyn till det prisläge, som under förutsättning att normala förhållanden hade förelegat skulle hava varit rådande i början av 1920-talet. Härjämte hava för befattningshavare vid såväl nyreglerade som icke nyreglerade verk tillkommit särskilda, av prisstegringen under kristiden föranledda dyrtidstillägg, och för att åstadkomma en utjämning av den olikhet, som till följd av tillämpningen av nyssnämnda skilda principer måste under någon övergångstid uppstå med avseende å lönernas storlek vid nyreglerade och icke nyreglerade verk, i det att vid de förra lönerna hänföra sig till en något högre prisnivå än vid de senare, gäller en viss reduktion av dyrtidstilläggen till befattningshavare med nyreglerade löner.

Löneförbättringens omfång.

Personal å ordinarie stat.

Beträffande löneförbättringens omfång under budgetåret 1926—1927 är till en början att märka, att ett stort antal befattningshavare som varit delaktiga av löneförbättringen för innevarande budgetår böra uteslutas från löneförbättring under budgetåret 1926—1927.

Minskning av löneförbättringens omfång.

På särskilda av vederbörande departementschefer gjorda framställningar har Kungl. Maj:t förut framlagt förslag för riksdagen om genomförande av ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid statens bakteriologiska och rättskemiska laboratorier, för förste provinsialläkare och pro-

vinsialläkare, för befattningshavare vid barnmorskeläroanstalterna, för vissa befattningshavare vid överståthållarämbetet, för befattningshavare vid naturhistoriska riksmuseet, akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, musikaliska akademien med musikkonservatoriet, tandläkarinstitutet, för chefen för rasbiologiska institutet, för befattningshavare vid farmaceutiska institutet, tekniska högskolan, Chalmers tekniska institut, gymnastiska centralinstitutet, centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, veterinärhögskolan, statens veterinärbakteriologiska anstalt, skogshögskolan, statens skogsförsöksanstalt samt lantmäterikontoren i länen. Dessa befattningshavare skola nu uteslutas från den tillfälliga löneförbättringen. Vad löneregleringen för lantmäterikontoren angår torde emellertid böra bemärkas, att enligt vad chefen för jordbruksdepartementet vid anmälan den 7 januari 1926 av anslagsäskanden under nionde huvudtiteln, punkt 127, föreslagit överlantmätaren i Gotlands län samt elva assistentbefattningar skulle uppföras å övergångsstat och bibehållas vid dem hittills tillkommande löneförbättring. Även torde erinras, att i det förslag till löneroglering för befattningshavare vid musikaliska akademien och musikkonservatoriet, som framlagts under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen, förutsatts, att de nuvarande ordinarie befattningshavare som ej vilja övergå till motsvarande å ny stat uppförda extra ordinarie befattningar skola vara berättigade att, så länge de kvarstå å gammal stat, uppbära tillfällig löneförbättring med det belopp, som utgått under året närmast före det nya avlöningsreglementets ikraftträdande.

Vidare är att märka, att tillfällig löneförbättring på grund av andra skäl icke längre behöver beräknas för vissa befattningar. Vad sålunda skeppsgosseskolorna beträffar torde med hänsyn till den nya marinorganisationen och i överensstämmelse med vad chefen för försvarsdepartementet vid anmälan den 7 januari 1926 av anslagsäskanden under fjärde huvudtiteln, punkt 75, anfört tillfällig löneförbättring, som för innevarande budgetår beräknats för två rektorer, tio ordinarie och fem extra ordinarie ämneslärare, för nästkommande budgetår böra upptagas för allenast en rektor, tio ordinarie ämneslärare (därav två å övergångsstat) och fyra extra ordinarie ämneslärare. Vidare torde med hänsyn till bemälda departementschefs likaledes under punkt 75 framlagda förslag tillfällig löneförbättring böra beräknas för endast en lektor vid sjökrigsskolan. För innevarande budgetår är dylik löneförbättring beräknad för två lektorer vid samma skola.

Ytterligare torde bemärkas, att, sedan en kamrerare och en pastor vid fångvårdsstaten vilkas befattningar varit uppförda å övergångsstat erhållit förordnande å vissa nyreglerade befattningar, tillfällig löneförbättring icke behöver i fortsättningen för dem upptagas.

På grund av numera beviljat avsked för innehavaren av den på övergångsstat under nionde huvudtiteln uppförda befattningen som statskonsulent i fröodling behöver man ej heller hädanefter räkna med tillfällig löneförbättring för denna befattning.

Slutligen torde ock vid uppgörande av förslag till tillfällig löneförbättring för budgetåret 1926—1927 hänsyn böra tagas till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag rörande indragning av vissa tjänster i statsdepartementen. Jag syftar härvid på de befattningshavare, som kvarstå å gammal stat och för innevarande budgetår åtnjuta dylik löneförbättring enligt den vid propositionen nr 200 till 1925 års riksdag fogade tabellen II. Oavsett huruvida befattningshavarna komma att överföras på indragningsstat eller icke synes det mig ej erforderligt, att de i fortsättningen upptagas i motsvarande tabell utan torde det, i likhet med vad som med visst undantag gäller beträffande befattningshavare å gammal stat, få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den tillfälliga löneförbättringen till dessa befattningshavare.

Ifrågasatt
ökning av
löneför-
bätt-
ringens
omfång.

Härefter torde jag få anmäla vissa till Kungl. Maj:t ingivna framställningar om tillfällig löneförbättring av det slag varom nu är fråga.

I skrivelse den 31 augusti 1925 har skolöverstyrelsen sålunda bland annat hemställt att, för den händelse Kungl. Maj:t icke komme att för 1926 års riksdag framlägga förslag om ny lönereglering för lärare vid folkhögskolor, högre folkskolans lärare och folkskolans lärare, förslag om tillfällig löneförbättring för dem måtte underställas riksdagen.

Vidare torde jag få anmäla en av ledamoten av riksdagens andra kammar S. Bengtsson i Norup till Kungl. Maj:t ingiven skrift av den 25 augusti 1925, vari framhållits önskvärdheten av att, därest läroverkens och de kommunala mellanskolornas lärare komme att erhålla lönereglering, folkhögskollärarnas löner jämväl måtte regleras samt, om så icke skedde, tillfällig löneförbättring måtte dem beredas.

Beträffande innehållet i denna skrift hava skolöverstyrelsen och statskontoret avgivit särskilda utlåtanden.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande har skolöverstyrelsen framhållit det berättigade i att folkhögskolans lärare, i likhet med vad som redan är fallet beträffande ett flertal andra lärargrupper, erhålla tillfällig löneförbättring i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av överstyrelsen i detta hänseende tidigare föreslagits.

Statskontoret har i utlåtande den 7 januari 1926 anfört följande:

»Statskontoret vill till en början erinra därom, att det i handlingarna omnämnda, den 6 februari 1925 av skolöverstyrelsen avgivna förslaget till tillfällig löneförbättring för ifrågavarande lärarpersonal, vilket förslag grundade sig på en av styrelsen för svenska folkhögskolans lärarförening gjord framställning upptogs till behandling i Eders Kungl. Maj:ts till 1925 års riksdag avlåtna proposition nr 200 angående tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen. Departementschefen framhöll härvid, att sådan löneförmån icke dittills utgått till nämnda lärarkår och att departementschefen därför ansett att framställningen icke heller då kunde föranleda någon åtgärd från hans sida. Departementschefen påpekade dessutom, att 1924 års riksdag, av dess skrivelse angående utredningen om

tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal att döma, icke inbegripit, bland andra, nu ifrågavarande lärarkategori bland dem, beträffande vilka utredningen i förevarande hänseende begärts. Förslaget framlades sålunda icke av Eders Kungl. Maj:t för riksdagen, men blev detsamma i stället upptaget i en inom andra kammaren väckt motion, nr 425, vilken emellertid avstyrktes av statsutskottet i dess utlåtande nr 117. Utskottet yttrade härvid, att utskottet visserligen icke ville underkänna de synpunkter, som av motionärerna till stöd för deras framställning andragits, men att utskottet av statsfinansiella skäl, och då förslag i ämnet icke föreläge från Kungl. Maj:ts sida, ansåge sig förhindrat tillstyrka bifall till densamma. Utskottets hemställan blev av riksdagen bifallen.

Från Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens sida har således hittills intagits en avvisande hållning gent emot kraven på den ifrågavarande löneförmånen och statskontoret kan för sin del svärigen finna, att tillräckliga skäl föreligga till att nu frångå denna ståndpunkt. Den som huvudsakligt skäl för framställningen åberopade omständigheten, att vid genomförande av 1919 års lönereglering för folkhögskolorna avsikten varit, att ifrågavarande lärargrupper skulle vara i huvudsak jämställda med lärarna vid realskolorna, torde icke få tillmätas alltför stor betydelse. Visserligen förekommo under den förberedande behandlingen av 1919 års löneregleringsärendet vissa allmänna uttalanden om nödvändigheten av att för tillgodoseende av folkhögskolornas behov av kvalificerade lärarekrafter vid bestämmandet av lönerna hänsyn toges till de år 1918 beslutade lärarlöneregleringarna — närmast då för realskolorna — men ostridigt är, att de kontanta lönerna vid folkhögskolorna sattes avsevärt lägre än samma löner vid realskolorna beträffande såväl föreståndare och ordinarie lärare som e. o. lärare och timlärare — en skillnad, som icke kan anses uppvägd av de vid folkhögskolorna i vissa fall utgående något större naturaförmånerna. 1919 års riksdag har också vid anmälan för Eders Kungl. Maj:t av sitt beslut angående löneregleringen (skr. nr 8 A, p. 218) — efter framhållande att de åtgärder, som föreslagits, särskilt i fråga om lärarpersonalens avlöning, i vissa hänseenden vore avpassade efter 1918 års riksdagsbeslut angående lönereglering för olika lärarkategorier — uttalat, att det låge i öppen dag, att någon närmare överensstämmelse ej kunde bringas till stånd i sistnämnda avseende mellan folkhögskolorna och andra skolarter, om man toge i betraktande de förras särregna ställning och arbetsformer. Svarigheterna härvidlag syntes ock hava medfört, att folkhögskolorna i ett eller annat hänseende i det föreliggande förslaget blivit i jämförelse med andra läroanstalter väl mycket tillgodosedda. Riksdagen ansåg sig dock icke böra vidtaga någon nedsättning i lönerna.

Vad beträffar den gjorda jämförelsen med de kommunala mellanskolorna, synes ovan angivna betraktelsesätt även här vara tillämpligt. I detta fall förekommer visserligen, att lönerna vid nämnda skolor genom 1918 års lönereglering sattes i allmänhet något lägre än de avlöningar, som genom 1919 års lönereglering bestämdes för folkhögskolan och att i detta förhållande en viss förskjutning ägt rum genom 1925 års riksdags beslut om tillfällig löneförbättring för de kommunala mellanskolorna, i det att de ordinarie lärarna vid dessa skolor härigenom fått en något högre kontant avlöning än motsvarande befattningshavare vid folkhögskolorna. Det bör emellertid märkas, att riksdagen vid sitt berörda beslut utgått från 1924 års riksdags begäran om utredning om ökad tillfällig löneförbättring åt lärarna vid de allmänna läroverken och 'annan med dem jämförlig personal' och att enligt riksdagens mening häri inbegripits, bland annat, lärarpersonalen vid de kommunala

mellanskolorna, 'vilken mer än någon annan lärare få anses jämförlig med lärarpersonalen vid statens realskolor' (skr. nr 269/1925).

Av vad sålunda anföres synes statskontoret framgå, att man icke kan utgå från att Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens avsikt varit att jämställdhet mellan realskolans och folkhögskolans lärare i lönehänseende skulle införas och med nödvändighet allt framgent uppehållas. Om detta är riktigt, förfaller emellertid, såsom ovan antytts, huvudskälet för den föreslagna tillfälliga löneförbättringen för sistnämnda lärarkår. Tillräckliga skäl ur andra synpunkter för beredande av denna löneförmån anser statskontoret icke heller föreligga.

På grund härav och med beaktande jämväl av den ej obetydliga kostnad som åtgärden skulle medföra — enligt skolöverstyrelsens beräkning omkring 112,000 kronor — anser sig statskontoret böra i underdanighet hemställa, att förevarande framställning ej må föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.»

Departements-
chefen.

Vad angår frågan om tillfällig löneförbättring för lärare vid folkhögskolor kan jag visserligen ej dela de av statskontoret till stöd för dess ståndpunkts-tagande anförda skälen. Den jämförelse i lönehänseende varom här är fråga synes mig nämligen stå — icke såsom statskontoret förmenat — mellan realskolans och folkhögskolans lärare utan mellan sistnämnda lärargrupp och de kommunala mellanskolornas lärare. Ostridigt är att vid 1919 års löne-reglering folkhögskollärarna bereddes en något förmånligare löneställning än de kommunala mellanskolornas lärarpersonal. Redan genom den av 1920 års riksdag beslutade tillfälliga löneförbättringen för sistnämnda personal rubbades emellertid den en gång fastställda relationen i löneavseende mellan ifrågavarande grupper och genom den av 1925 års riksdag beslutade förhöjningen av sistnämnda löneförmån hava de kommunala mellanskolornas lärare kommit i en i vissa fall ej oväsentligt förmånligare löneställning än folkhögskolornas lärare. Frågan om beredande av tillfällig löneförbättring jämväl åt sistnämnda lärare synes mig därför böra upptagas till förnyat övervägande. För närvarande finner jag dock — av statsfinansiella hänsyn — icke möjligt att upptaga förslag om beredande av dylik löneförmån åt ifrågavarande lärargrupp, liksom jag ej heller anser mig under nuvarande förhållanden böra förorda, att tillfällig löneförbättring beredes högre folkskolans och folkskolans lärare.

Personal som
ej är uppförd
å ordinarie
stat.

I fråga om omfånget av den tillfälliga löneförbättringen under budgetåret 1926—1927 åt sådan personal inom den civila statsförvaltningen som ej är uppförd å ordinarie stat har jag icke att föreslå någon ändring.

Löneförbättringens
storlek.

Beträffande löneförbättringens storlek tillåter jag mig till en början hänvisa dels till vad 1902 års löne-regleringskommitté yttrat i sitt den 17 december 1919 avgivna utlåtande rörande tillfällig löneförbättring för år 1920 (jfr sid. 27 och 28 i propositionen nr 258 till 1920 års riksdag) dels ock till förenämnda proposition nr 200 (sid. 3—16 till 1925 års riksdag). Storleken

av den till viss extra personal utgående tillfälliga löneförbättringen framgår av den kungörelse jag förut åberopat.

Härefter torde jag få lämna en redogörelse för vissa framställningar om förhöjning av nu utgående tillfällig löneförbättring och får då först anmäla uppkommen fråga om förhöjning av den tillfälliga löneförbättringen till överståthållaren och underståthållaren.

Jag ber att därvid till en början få meddela en tablå över de fasta avlöningsförmåner — fränsett dyrtidstillägg — som för närvarande tillkomma dessa befattningshavare:

Överståthållaren:

av statsverket:

avlöning	kronor 9,000	
tillfällig löneförbättring	» 2,000	kronor 11,000

av Stockholms stad:

till extra utgifter:		
tidigare fastställt belopp	kronor 7,000	
tillägg	» 1,550	» 8,550
		tillhoppa kronor 19,550.

jämte fri bostad och full uppvärmning därav.

Underståthållaren:

av statsverket:

avlöning	kronor 7,000	
tillfällig löneförbättring	» 1,800	kronor 8,800

av Stockholms stad:

till extra utgifter:		
tidigare fastställt belopp	kronor 2,250	
tillägg	» 600	» 2,850
		tillhoppa kronor 11,650.

A i tablå angivna avlöningsbelopp — både de, som utgå från statsverket, och de, som gäldas av Stockholms stad — utgå dyrtidstillägg enligt statens bestämmelser för oreglerade löner. Däremot har varken överståthållaren eller underståthållaren någon förmån av sportler.

I detta sammanhang bör måhända även nämnas, att staden lämnar ersättning till två ordonnanser, en hos överståthållaren och en hos underståthållaren, vardera ordonnansen med arvode av 1,700 kronor jämte dyrtidstillägg.

Vad angår i tablå omförmäld tillfällig löneförbättring har denna förmån åtnjutits av såväl överståthållaren som underståthållaren från och med år 1919. På förslag av Kungl. Maj:t (proposition nr 326/1919) bestämde sistnämnda års riksdag (skrivelse nr 215) den tillfälliga löneförbättringen för den förre till 1,000 kronor, att tillföras lönen, och för den senare till 900 kronor, varav 600 kronor såsom lön och 300 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Stockholms stad höjde i sammanhang därmed sitt anslag till extra utgifter för överståthållaren från 7,000 kronor med 775 kronor och för underståthållaren från 2,250 kronor med 300 kronor.

I den till 1924 års riksdag avlåtna propositionen, nr 146, angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1924—1925 för viss personal inom den civila statsförvaltningen föreslog Kungl. Maj:t bland annat höjning av den till landshövdingarna utgående tillfälliga löneförbättringen å 2,000 kronor till 4,000 kronor.

I det över nämnda proposition den 27 maj 1924 avgivna utlåtandet (nr 116) anförde statsutskottet, efter närmare redogörelse för den sålunda föreslagna höjningen av den tillfälliga löneförbättringen för landshövdingarna, att enligt vad utskottet inhämtat syntes — även om detta icke i propositionen kommit att intagas — sålunda ifrågasatt förhöjning böra utsträckas jämväl till överståthållaren och underståthållaren. Den tillfälliga löneförbättringen borde därvid förhöjas från dåvarande 1,000 kronor till 2,000 kronor för överståthållaren och från 900 kronor till 1,800 kronor (härav 1,200 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar) för underståthållaren. Till vinnande av önskvärd likformighet ansåge sig utskottet böra förorda en sådan åtgärd.

Enligt skrivelse den 4 juni 1924 (nr 253) beslutade riksdagen vidtagandet av den föreslagna åtgärden.

I sammanhang med sistnämnda ökning av den tillfälliga löneförbättringen från statens sida höjdes år 1924 överståthållarens och underståthållarens inkomster från staden med för den förre 775 kronor och för den senare 300 kronor. Härigenom kommo stadens anslag till extra utgifter för överståthållaren och underståthållaren att uppgå till de i förenämnda tablå angivna beloppen å 8,550 kronor respektive 2,850 kronor.

Förslaget att nu ytterligare höja den till nyssnämnda två befattningshavare utgående tillfälliga löneförbättringen har framförts av 1924 års landsstatslönesakkunniga i en till chefen för socialdepartementet den 26 januari 1926 avlåten skrivelse.

I denna skrivelse hava de sakkunniga till en början erinrat om ett av nyssnämnde departementschef den 23 oktober 1925 av Kungl. Maj:t utverkat bemyndigande att lämna de sakkunniga i uppdrag att biträda med utarbetande av förslag till definitiv löneroglering och pensionsbestämmelser för de befattningshavare hos överståthållarämbetet, som helt eller delvis uppbära avlöning av statsmedel. De sakkunniga hava vidare framhållit, att vid behandlingen i statsrådet den 23 oktober 1925 av förevarande lönerogleringsfrågor chefen för socialdepartementet bland annat anförde att, sedan de sakkunniga under år 1924 avgivit förslag dels till löneroglering för befattningshavare vid länsstyrelserna och dels till löneroglering för landshövdingarna i riket jämte pension till landshövdingarna samt dessa förslag lagts till grund för proposition till 1925 års riksdag, vid samma riksdag genomförts löneroglering för landshövdingarna och befattningshavarna vid läns-

styrelserna. Ifrågavarande lönereglering hade icke omfattat befattningshavare hos överståthållarämbetet. Med hänsyn till den likhet i ställning och ämbetsuppgifter, som rådde mellan åtskilliga av överståthållarämbetets befattningshavare och de av nyssnämnda lönereglering berörda befattningshavarna vid landsstaten, hade emellertid tiden synt departementschefen vara inne för lönereglering jämväl för överståthållarämbetet.

Härefter hava de sakkunniga påpekat, att de befattningshavare hos överståthållarämbetet, som helt eller delvis uppbära avlöning av statsmedel, äro dels överståthållaren och underståthållaren, dels ock befattningshavarna vid överståthållarämbetets kansli. Beträffande sistnämnda befattningshavare, vilka samtliga uppbära avlöning uteslutande av statsmedel, erinra de sakkunniga om att de i annan skrivelse av förenämnda den 26 januari 1926 framlagt förslag till definitiv lönereglering. Rörande överståthållaren och underståthållaren, av vilka ingendera uppbär avlöning uteslutande av statsmedel, förklara de sakkunniga, att motsvarande löneregleringsförslag icke kunnat färdigställas på den tid, som stått till buds. De sakkunniga hade därför nödgats inskränka sig till att framlägga förslag till provisorisk anordning för budgetåret 1926—1927 i nära anslutning till redan gällande bestämmelser om tillfällig löneförbättring för dessa båda befattningshavare. Säsom skäl härför hava de sakkunniga anfört i huvudsak följande.

Departementschefen hade redan vid behandlingen i statsrådet den 23 oktober 1925 av förevarande löneregleringsfråga framhållit, att om de sakkunniga under utförandet av sitt uppdrag skulle finna önskvärt, att uppdraget utsträcktes till att omfatta jämväl utredning angående förändringar i överståthållarämbetets organisation eller förhandling med Stockholms stad, de sakkunniga borde inkomma med förslag till de utvidgningar av deras uppdrag, som med hänsyn därtill kunde anses erforderliga. Önskvärdheten av dylika åtgärder hade omedelbart visat sig vid ett första samråd med en av de personer, som tidigare varit utsedda att för stadens del träda i underhandling med delegerade för staten. Det hade antagits vara ringa utsikt att komma till ett resultat beträffande definitiva avlöningsbestämmelser för överståthållaren och underståthållaren annorledes än i samband med de mera omfattande underhandlingar rörande omreglering av överståthållarämbetet och uppgörelse i fråga om därmed sammanhängande mellanhavanden mellan staten och staden, om vilka staden redan tidigare gjort framställning till Kungl. Maj:t.

I känslan av det rimliga i denna uppfattning — helst en fran stadens sida antydd utväg till omreglering av överståthållarämbetet skulle medföra, att underståthållarbefattningen eventuellt kunde indragas — hade de sakkunniga i skrivelse den 16 november 1925 anhållit om det i utsikt ställda vidsträcktare bemyndigandet. Detta hade ock beviljats den 21 samma månad. Pågående budgetbehandling inom stadens förvaltning hade emellertid under den närmaste tiden därefter omöjliggjort mera ingående förhandlingar med de av staden för ändamålet utsedda delegerade. Vid sedermera hallna sammanträden hade det visat sig alldeles uteslutet att få fram något underhandlingsresultat å sådan tid, att detsamma skulle kunna framläggas för 1926 års riksdag.

Under hänvisning till nu angivna förhållanden hava de sakkunniga såsom sin uppfattning uttalat, att det icke kunde anses skäligt att, sedan landshövdingarna fått sin avlöningsfråga avgjord vid 1925 års riksdag, dröja med varje förslag till förbättring av överståthållarens och underståthållarens avlöningsvillkor utöver den nu pågående riksdagen. En lämplig utväg till ernående av detta syfte hava de sakkunniga funnit vara att höja den till nämnda befattningshavare utgående tillfälliga löneförbättringen.

Vid behandling av frågan om storleken av de belopp, med vilka den tillfälliga löneförbättringen hädanefter borde utgå, hava de sakkunniga, efter en närmare redogörelse för befattningshavarna förut och numera tillkommande avlöningsförmåner till jämförelse med deras nuvarande löneställning erinrat om de löner, som enligt 1925 års lönereglering tillgodonjutas av landshövdingarna och av landssekreteraren i Stockholms län. I berörda avseende har sålunda anförts rörande landshövdingarna, att landshövdingarna i Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län vardera ägde uppbära lön till belopp av 23,500 kronor samt en var av landshövdingarna i övriga län en lön av 21,000 kronor, i samtliga fall jämte fri bostad och tre fjärdedelar av uppvärmningskostnaden för residenset. I fråga om nyssnämnde landssekreterare har framhållits, att han vore berättigad till lön enligt lönegraden B 30 (ortsgrupp G) i nuvarande löneplan — högst 11,940 kronor — samt löneförstärkning å 3,500 kronor eller tillhopa 15,440 kronor, vartill komme såsom ersättning för mistade sportler ett personligt lönetillägg, första året uppgående till högst 5,400 kronor.

I samband härmed hava de sakkunniga påpekat, att de i sitt förslag till definitiv lönereglering för tjänstemännen i överståthållarämbetets kansli föreslagit, att sekreteraren i nämnda kansli skulle komma i åtnjutande av lön enligt lönegraden B 30 (ortsgrupp G), utgörande högst 11,940 kronor, samt löneförstärkning med 1,500 kronor eller tillhopa 13,440 kronor, vartill skulle komma personligt lönetillägg för mistade sportler, första året uppgående till högst 5,400 kronor.

Härjämte hava de sakkunniga framhållit att, om från statens sida kunde beviljas överståthållaren och underståthållaren tillfällig löneförbättring för budgetåret] 1926—1927 med inalles det dubbla beloppet av nu utgående löneförbättring eller således med tillsammans för överståthållaren 4,000 kronor och för underståthållaren 3,600 kronor, man borde kunna beräkna, att även Stockholms stad för samma tid komme att höja sina tillägg till de tidigare gällande anslagen för extra utgifter (se förut intagna tablå) från 1,550 kronor till 3,100 kronor för överståthållaren och från 600 kronor till 1,200 kronor för underståthållaren.

Överståthållaren och underståthållaren skulle då -- fransett dyrtidstillägg -- komma i åtnjutande av följande kontanta avlöningsförmåner:

Överståthållaren:

från staten	kronor 13,000
» staden	» 10,100
tillsammans kronor 23,100.	

Underståthållaren:

från staten	kronor 10,600
» staden	» 3,450
tillsammans kronor 14,050.	

I fråga om de förslag till ökning för budgetåret 1926—1927 av löneförmanerna åt överståthållaren och underståthållaren som sålunda framlagts hava de sakkunniga anfört, att dessa förslag torde få anses rimliga och ägnade att i sin mån råda bot för uppenbara missförhållanden i avlöningshänseende. Å andra sidan framhålla de sakkunniga, att de inkomster som på detta sätt skulle beredas påtagligen icke komme att bliva av den betydelse, att de icke skulle lämna tillräckligt avstånd till de inkomstbelopp, som kunde komma att nås genom en definitiv löne reglering för överståthållaren och underståthållaren eller för endera av dem.

De sakkunnigas förslag utmynna i en hemställan om att av förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen under femte huvudtiteln dylik löneförbättring finge för budgetåret 1926—1927 utgå till överståthållaren med ett från 2,000 kronor till 4,000 kronor förhöjt belopp, räknat såsom lön, och till underståthållaren med ett från 1,800 kronor till 3,600 kronor förhöjt belopp, därav 2,400 kronor såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

I utlåtande den 4 februari 1926 har statskontoret förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot de sakkunnigas ifrågavarande förslag.

Vidare torde jag få anmäla, att ämneslärarna vid skeppsgosseskolan i Karlskrona i en den 23 november 1925 till Kungl. Maj:t ingiven skrift anhållit, att Kungl. Maj:t måtte för 1926 års riksdag framlägga förslag om en förhöjning i den tillfälliga löneförbättringen för lärarna vid skeppsgosseskolorna i Karlskrona och Marstrand med 100 kronor ävensom att denna förhöjning måtte retroaktivt utgå från den 1 juli 1925. Under erinran om att framställning i detta syfte jämväl av dem ingivits under år 1924 men att denna framställning av mig avstyrkts, enär förhöjning av den tillfälliga löneförbättringen för lärarna vid de kommunala mellanskolorna, med vilka ämneslärarna vid skeppsgosseskolorna likställts i avlöningshänseende, från Kungl. Maj:ts sida icke ifrågasattes till genomförande vid 1925 års riksdag, hava ämneslärarna vid skeppsgosseskolorna till stöd för sin nu ingivna framställning anfört, att de kommunala mellanskolornas lärare på grund av vid sagda års riksdag väckt motion erhållit förhöjd tillfällig löneförbättring.

Genom remiss den 1 december 1925 hava marinförvaltningen och skolöverstyrelsen anbefallts avgiva gemensamt utlåtande i ärendet.

I det utlåtande ämbetsverken den 30 december 1925 med anledning härav avgivit hava ämbetsverken överlämnat infordrade yttranden från stationsbefälhavaren vid flottans stationer i Karlskrona och Stockholm samt med erinran om den förutvarande likställigheten i lönehänseende mellan lärarna vid de kommunala mellanskolorna och lärarna vid skeppsgosseskolorna hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vid eventuell framställning om förhöjning i den tillfälliga löneförbättringen åt lärare vid förstnämnda skolor föreslå, att lärare vid skeppsgosseskolorna måtte för budgetåret 1926—1927 komma i åtnjutande av löneförbättring till samma belopp, som ifrågasattes för lärarna vid de kommunala mellanskolorna. Vad anginge framställningen att redan för innevarande budgetår erhålla samma förhöjning i löneförbättringen som bestämts för lärare vid kommunala mellanskolor syntes densamma, då riksdagen icke anslagit medel för detta ändamål, icke kunna av Kungl. Maj:t utan vidare beviljas.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har vidare ordinarie musiklärarinnan vid högre lärarinneseminariet, Lilly Lindell, under framhållande av att den löneförbättring hon alltsedan år 1919 uppburit vid jämförelse med de löneförbättringsbelopp som tilldelats andra med henne jämställda befattningshavare syntes för lågt beräknad, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1926 års riksdag, att kvinnlig innehavare av musiklärartjänsten vid högre lärarinneseminariet måtte erhålla tillfällig löneförbättring med så stort belopp, att det utgjorde samma procentuella del av den ordinarie lönen, som skulle erhållits av manlig innehavare och som begärdes för andra jämförliga befattningshavare, ävensom att ej mindre retroaktivt tillskott måtte henne tilldelas å den till henne från början av 1919 utgående löneförbättringen än även dyrtidstillägg å sagda tillskott utgå enligt de grunder som gällt för respektive perioder alltsedan ingången av nämnda år.

Över ifrågavarande framställning hava skolöverstyrelsen och statskontoret avgivit infordrade utlåtanden.

I utlåtande den 17 december 1925 har skolöverstyrelsen i huvudsak anfört följande:

»Överstyrelsen, som finner sig böra vitsorda det berättigade i sökandens anspråk, tillåter sig i underdånighet hänvisa till följande översikt över den till kvinnliga lärare i övningsämnen utgående tillfälliga löneförbättringen vid en del läroanstalter.

1	2	3		4		5		6	
		Tillfällig löneförbättring				Tillfällig löneförbättring per veckotimme			
		$\frac{1}{1}$ 19— $\frac{30}{6}$ 25 Kr.		Fr. o. m. $\frac{1}{7}$ 1925 å G-ort Kr.		$\frac{1}{1}$ 19— $\frac{30}{6}$ 25 Kr.		Fr. o. m. $\frac{1}{7}$ 1925 å G-ort Kr.	
<i>Kvinnlig lärare i musik:</i>									
Vid högre lärarinneseminariet	14	190	275	13.57	19.64				
» folkskoleseminarium	27	500	750	18.52	27.78				
» realskola	9	150	225	16.67	25.00				
<i>Kvinnlig lärare i teckning:</i>									
Vid högre lärarinneseminariet	22	390	575	17.73	26.14				
» folkskoleseminarium (enkelsem.)	15	280	425	18.67	28.33				
» högre allmänt läroverk	15	270	400	18.00	26.67				
» realskola	10	170	250	17.00	25.00				
<i>Kvinnlig lärare i gymnastik:</i>									
Vid högre lärarinneseminariet	15	270	400	18.00	26.67				
» folkskoleseminarium	26	500	750	19.23	28.85				
» statens samskola	13	210	325	16.15	25.01				

Av kolumnerna 3 och 4 i ovanstående tabell framgår, att från och med den 1 juli 1925 den tillfälliga löneförbättringen höjdes för samtliga ifrågavarande lärarinnor å G-ort och även för sökanden med 50 procent med avrundning till närmast lägsta multipel av 25 kronor. Kolumnerna 5 och 6 utvisa, att för veckotimme räknat lärarinnan Lindell allt ifrån början av år 1919 har uppburit lägre belopp än övriga lärarinnor i övningsämnen. Det är alltså klart, att skillnaden i beloppet vid den procentuellt lika förhöjning, som ägde rum i mitten av detta år, blir ännu större, till sökandens nackdel.

Så vitt musiklärarinnan varit likställd med teckningslärarinnan vid högre lärarinneseminariet, skulle under tiden 1 januari 1919—30 juni 1925 den tillfälliga löneförbättringen för musiklärarinnan hava utgått med 14×17.73 eller med 248 kronor 22 öre, vilket belopp torde bära avrundas till 250 kronor. För tiden från och med den 1 juli 1925 skulle enligt ovan tillämpade beräkningsgrund den tillfälliga löneförbättringen till musiklärarinnan hava utgjort 14×26.14 , d. v. s. 365 kronor 96 öre, vilket belopp torde bära avrundas till 375 kronor, d. v. s. närmast uppåt belägna mångfald av 25 kronor.

För tiden intill den 1 juli 1925 har, såsom tabellen utvisar, den tillfälliga löneförbättringen till kvinnlig musiklärare vid högre lärarinneseminariet utgått med 190 kronor samt från och med nämnda tidpunkt med 275 kronor. Om den tillfälliga löneförbättringen för musiklärarinnan utgått efter samma principer som löneförbättringen till teckningslärarinnan, skulle alltså musiklärarinnan Lindell under $6\frac{1}{2}$ års tid årligen, oavsett dyrtidstillägg, hava uppburit 60 kronor eller sammanlagt 390 kronor mera, än vad hon i verk-

ligheten uppburit, samt för innevarande budgetår 100 kronor mer, än vad hon erhåller enligt nu gällande bestämmelser.»

På grund av vad sålunda anförts har överstyrelsen hemställt, att, därest framställning om tillfällig löneförbättring enligt nu gällande bestämmelser komme att göras till 1926 års riksdag, ifrågavarande löneförbättring för kvinnlig musiklärare vid högre lärarinneseminariet måtte upptagas till ett årligt belopp av 375 kronor, samt att lärarinnan Lindell måtte beredas ett retroaktivt tillägg för tiden från början av år 1919, utgående med de i överstyrelsens skrivelse beräknade beloppen jämte därpå belöpande dyrtids-tillägg.

Statskontoret har i utlåtande den 19 januari 1926 anført i huvudsak följande:

»Av bilagda tabell¹ framgår att skolöverstyrelsen — — — — föreslagit, att ordinarie övningslärarinnor vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverken och folkskoleseminarierna skulle tillerkännas tillfällig löneförbättring med belopp motsvarande ungefär 25 procent av begynnelselönen, dock högst 750 kronor. Beträffande lärarinnan i musik vid högra lärarinneseminariet hade skolöverstyrelsen emellertid föreslagit ett belopp av 275 kronor, motsvarande 18,7 procent av begynnelselönen. Av samma tabell framgår även, att 1919 års riksdag reducerade de av skolöverstyrelsen föreslagna beloppen för dessa lärarinnor med ungefär en tredjedel. På grund härav tillerkändes ifrågavarande lärarinna tillfällig löneförbättring med ungefär två tredjedelar av 275 kronor eller i avrundat tal 190 kronor. Hade skolöverstyrelsen däremot för henne föreslagit tillfällig löneförbättring efter samma grunder som för övriga övningslärarinnor, d. v. s. 25 procent av begynnelselönen, 1,470 kronor, eller i avrundat tal 375 kronor, skulle hon enligt de av riksdagen tillämpade grunderna vid bestämmandet av den tillfälliga löneförbättringen hava beviljats sådan förbättring med två tredjedelar av 375 kronor eller 250 kronor för år. Ifrågavarande lärarinna hade således, om hon hade erhållit tillfällig löneförbättring efter samma grunder som övriga övningslärarinnor, skolat uppbära ytterligare 60 kronor för år eller för tiden 1 januari 1919—30 juni 1925 sammanlagt 390 kronor.

Från och med den 1 juli 1925 bestämdes den tillfälliga löneförbättringen för ifrågavarande lärarpersonal efter andra grunder, varvid de av skolöverstyrelsen föreslagna beloppen för de särskilda befattningshavarna av riksdagen beviljades.

Av nyssnämnda tabell framgår, att å G-ort övningslärarinnor vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverken och folkskoleseminarierna härvid erhöles tillfällig löneförbättring med 25 procent å begynnelselönen, dock högst 750 kronor, eller samma belopp, som skolöverstyrelsen i nämnda skrivelser av år 1918 och 1919 föreslagit såsom tillfällig löneförbättring. Utan att några motiv härför anfördes, gjordes emellertid ett undantag för lärarinnan i musik vid högre lärarinneseminariet, som erhöles samma belopp, som skolöverstyrelsen år 1918 föreslagit för henne eller 275 kronor. Tillfällig löneförbättring för ifrågavarande lärarinna efter samma grunder som för övriga övningslärarinnor å G-ort skulle utgå till i avrundat tal 375 kronor för år eller 100 kronor mer än hon för närvarande uppbär.

På grund av det ovan anförda och då enligt statskontorets mening till-

¹ Ej här närsluten.

fällig löneförbättring till lärarinnan i musik vid högre lärarinneseminarier synes skäligen böra utgå efter samma grunder som till övriga övningslärarinnor vid högre lärarinneseminarier, allmänna läroverken och folkskoleseminarierna, har statskontoret icke något att erinra mot skolöverstyrelsens förevarande framställning i vad den avser tillfällig löneförbättring. Där- emot synes det statskontoret att — då tillfällig löneförbättring finnes upp- tagen bland de avlöningsförmåner, varå dyrtidstillägg skall utgå — någon framställning till riksdagen om att dyrtidstillägg måtte få utgå å den retroaktivt utgående tillfälliga löneförbättringen icke torde vara erforderlig.»

Slutligen torde jag få anmäla, att skolöverstyrelsen i förberörda skri- velse den 31 augusti 1925 hemställt, *dels* att lärarpersonalen, den ordinarie såväl som den extra ordinarie och vikarierande, vid de allmänna läro- verken, högre lärarinneseminarier, folkskoleseminarierna, de tekniska läro- verken, blindundervisningsanstalterna och statens småskoleseminarier även- som ordinarie och av Kungl. Maj:t förordnade folkskoleinspektörer måtte för budgetåret 1926—1927 erhålla tillfällig löneförbättring i enlighet med av 1925 års riksdag fastställda grunder, *dels ock* att tillfällig löneför- bättring måtte beredas föreståndaren för yrkespedagogiska centralanstalten efter enahanda grunder, som kunna varda föreslagna beträffande rektor vid högre allmänt läroverk i Stockholm.

Beträffande storleken av den tillfälliga löneförbättringen för budgetåret 1926—1927 har, med härefter angivna undantag, någon ändring synt mig icke böra ifrågasättas i de belopp, som för närvarande utgå. *Departements-
chefen.*

Vad beträffar nyss antydda undantag har jag efter samråd med chefen för socialdepartementet ansett mig böra föreslå en höjning av den tillfäl- liga löneförbättringen för överståthållaren och underståthållaren. Jag till- låter mig härvid erinra om att redan vid framläggande av förslaget till den till 1920 års riksdag avlåtna propositionen, nr 154, angående sedermera be- slutad lönereglering för överståthållarämbetets kansli föredragande departe- mentschefen framhöll, att frågan om lönereglering för överståthållaren och underståthållaren icke kunde i då förevarande sammanhang upptagas till prövning med hänsyn till denna frågas intima beroende av en kommande utredning rörande omreglering av överståthållarämbetet och uppgörelse mellan staten och Stockholms stad av därmed sammanhängande mellanhavanden. Såsom ytterligare skäl hänvisades till en blivande lönereglering för lands- hövdingarna. Sistnämnda hinder för lösningen av förevarande löneregle- ringsspörsmål är, såsom av det föregående framgår, icke numera för handen. Däremot kvarstår först omförmälda hinder alltjämt. Vid nu angivna för- hållanden måste jag i likhet med landsstatslönesakkunniga finna det rimligt att genom en höjning av den tillfälliga löneförbättringen åtminstone provi- soriskt bereda överståthållaren och underståthållaren en löneställning, någor- lunda motsvarande den som redan beretts med dem närmast jämförliga befattningshavare. Landsstatslönesakkunniga hava i sitt förslag rörande

storleken av den tillfälliga löneförbättringen åt överståthållaren för budgetåret 1926—1927 till utgångspunkt tagit de avlöningsförmåner, som enligt 1925 års lönereglering tillkomma landshövdingarna. I fråga om dylik löneförbättring åt underståthållaren har, bland annat, jämförelse uppdragits med landssekreterarens i Stockholms län avlöningsförmåner enligt sistnämnda års lönereglering för befattningshavare vid länsstyrelserna. Jag kan icke finna annat än att de av de sakkunniga följda linjerna äro riktiga och de i anslutning härtill föreslagna beloppen för den tillfälliga löneförbättringen skäliga. Jag tillstyrker alltså, att för budgetåret 1926—1927 tillfällig löneförbättring tilldelas överståthållaren med 4,000 kronor och underståthållaren med 3,600 kronor. Mot den av landsstatslönesakkunniga ifrågasatta uppdelningen i lön och tjänstgöringspenningar av den tillfälliga löneförbättringen för underståthållaren har jag intet att erinra.

Ett bifall till nu förevarande förslag om tillfällig löneförbättring åt överståthållaren och underståthållaren skulle betinga en ökad årskostnad av 3,800 kronor. Vid beräkning i årets statsverksproposition under femte huvudtiteln av förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen har emellertid hänsyn tagits till att ett förslag i nu antydd riktning möjligen skulle komma att framläggas. Förslagsanslaget i fråga som beräknats till 564,000 kronor lärer på grund härav kunna i riksstaten för nästa budgetåret upptagas till detta belopp.

Vad de av mig åsyftade undantagen i övrigt angår, synes det mig skäligt, att med hänsyn till riksdagens sistlidet är fattade beslut rörande tillfällig löneförbättring för lärarna vid de kommunala mellanskolorna samt Kungl. Maj:ts förut för innevarande års riksdag framlagda förslag rörande sådan löneförbättring för sagda lärare (punkt 121 i åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen) den tillfälliga löneförbättringen för lärarna vid skeppsgosseskolorna höjes till 600 kronor för ordinarie lärare och 450 kronor för extra lärare. Att, på sätt ifrågasatts, förhöjningen skulle utgå retroaktivt kan jag dock icke tillstyrka.

Då vidare enligt vad som framgår av förberörda, av musiklektörinnan Lilly Lindell till Kungl. Maj:t ingivna skrift samt skolöverstyrelsens och statskontorets däröver avgivna utlåtanden, skäl för olikställighet mellan kvinnlig lärare i musik vid högre lärarinneseminarier och övriga övningslärarinnor icke förelegat eller föreligger, har den tillfälliga löneförbättringen för förstnämnda befattningshavare synts mig i fortsättningen böra upptagas med 375 kronor om året. Ehuru jag i princip är av den uppfattningen, att förändring i löneförmåner icke bör givas retroaktiv tillämpning, synes mig dock i förevarande fall särskilda skäl föreligga att låta höjningen gälla även beträffande tid före nästkommande budgetår, i det att beloppet av den tillfälliga löneförbättringen, sådan densamma hittills varit bestämd, uppenbarligen är beroende på felräkning. Musiklektörinnan Lindell torde alltså böra beredas retroaktivt tillägg till den tillfälliga löneförbättringen, så att densamma för tiden 1 januari 1919—30 juni 1925 upp-

går till 250 kronor om året och för innevarande budgetår till 375 kronor, varjämte dyrtidstillägg jämlikt de vid de särskilda utbetalningstiderna gällande grunder bör av henne få åtnjutas å de belopp, som sålunda, enligt min mening, bör henne ytterligare tillkomma. Jag förutsätter härvid, att därest riksdagen icke har något att häremot erinra, den retroaktivt utgående löneförbättringen må utgå av det under åttonde huvudtiteln för nästkommande budgetår äskade anslaget till tillfällig löneförbättring.

Ytterligare en ändring i den tillfälliga löneförbättringens storlek torde böra vidtagas.

I enlighet med ett av skolöverstyrelsen uppgjort förslag i ämnet erhöi, bland annat, efter framställning av Kungl. Maj:t lärarpersonalen vid folkskoleseminarierna förhöjd tillfällig löneförbättring vid sistlidet års riksdag. I skolöverstyrelsens förslag, vilket lades till grund för Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, hade emellertid, enligt vad under hand meddelats, en felaktighet insmugit sig, i det att den tillfälliga löneförbättringen till lärarinnan i kvinnlig slöjd vid manligt seminariums övningskola å D-ort upptagits till 430 i stället för 330 kronor. Rättelse härutinnan för budgetåret 1926—1927 bör nu vidtagas.

I fråga om de närmare föreskrifterna rörande den tillfälliga löneförbättringen tillstyrker jag, att samma bestämmelser som i sådant avseende gälla för innevarande budgetår få äga tillämpning jämväl för budgetåret 1926—1927. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de hittills gällande bestämmelserna utfärda föreskrifter rörande den tillfälliga löneförbättringen.

Närmare föreskrifter rörande tillfällig löneförbättring.

Beträffande kostnaderna för den tillfälliga löneförbättringen för budgetåret 1926—1927 tillåter jag mig åberopa de vid anmälan för Kungl. Maj:t den 7 januari 1926 av för flera huvudtitlar gemensamma frågor omnämnda beräkningarna. Enligt dessa beräkningar skulle de särskilda anslagen under de olika huvudtitlarna för tillfällig löneförbättring för ordinarie och extra befattningshavare under nämnda budgetår kunna beräknas till följande belopp, nämligen:

Kostnadsberäkning.

Andra huvudtiteln	kronor	5,200
Fjärde »	»	10,000
Femte »	»	564,000
Sjätte »	»	9,000
Åttonde »	»	1,820,000
Nionde »	»	50,000
Tionde »	»	61,000

Ifrågavarande beräkningar hava gjorts under förutsättning, att definitiv löne reglering vid 1926 års riksdag beslutas för vissa grupper av befattningshavare. Vad anslaget under nionde huvudtiteln angår är emellertid att märka, att, såsom förut nämnts, överlantmätaren i Gotlands län samt elva assistentbefattningar vid lantmäterikontoren enligt Kungl. Maj:ts förut framlagda förslag skulle uppföras å övergångsstat med bibehållande av dem nu tillkommande löneförbättring. Å andra sidan skulle man hädanefter icke behöva räkna med anslag till den nu på övergångsstat uppförda statskonsulenten i fröodling. Med hänsyn tagen till dessa förhållanden torde anslaget under nionde huvudtiteln bära uppföras med 60,000 kronor.

I detta sammanhang ber jag få framhålla, att kostnaderna för tillfällig löneförbättring åt befattningshavare vid statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. och vid flottans pensionskassa bära, på sätt förut skett, utgå av de medel, av vilka anstaltens omkostnader i övrigt bestridas.

Det förslag till tillfällig löneförbättring under budgetåret 1926—1927 för olika grupper av befattningshavare å ordinarie stat, jag nu går att framlägga, har jag låtit sammanfatta i två tabeller (Tabell I och II), vilka torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

Under åberopande av vad jag i ärendet anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

d e / s medgiva,

att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1926—1927 utgå vid vissa befattningar å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen enligt förut omförmälda tabeller (Tabell I och II); dock

att beträffande befattningshavare å indragningsstat och å gammal stat med undantag av den i tabell II upptagna, å äldre stat kvarstående auditören vid flottans station i Karlskrona, tillfällig löneförbättring må utgå endast, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt tillägga vederbörande sådan förmån, och med belopp som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmes;

att vissa befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, vilka icke äro uppförda å ordinarie stat, må under budgetåret 1926—1927 åtnjuta tillfällig löneförbättring enligt vad Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder, bestämmer;

d e / s till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen för budgetåret 1926—1927 såsom *extra* förslagsanslag anvisa

under andra huvudtiteln	kronor	5,200
» fjärde »	»	10,000
» femte »	»	564,000
» sjätte »	»	9,000
» åttonde »	»	1,820,000
» nionde »	»	60,000
» tionde »	»	61,000;

dels ock förklara, att kostnaderna för ifrågavarande löneförbättring, i vad den avser personal, såväl ordinarie som extra, hos statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. och flottans pensionskassa, skola utgå av medel, av vilka dessa anstalters omkostnader i övrigt bestridas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Svante Ericsson.

Tabell I
rörande
tillfällig löneförbättring
för vissa grupper av befattningshavare
å ordinarie stat
budgetåret 1926—1927.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Vid allmänt läroverk, högre lärarinne- seminarium, folkskoleseminarium, tekniskt läroverk, blindinstitutet å Tomtebodas samt vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte.				
Rektor, manlig	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300	1,000 700 + 300
» kvinnlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
Lektor, manlig	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300	1,000 700 + 300
» kvinnlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
Adjunkt, manlig	600 400 + 200	700 475 + 225	800 525 + 275	900 600 + 300
» kvinnlig	550 350 + 200	650 425 + 225	750 500 + 250	800 525 + 275
Vid högre lärarinneseminarium.				
Ämneslärarinna	—	—	—	750 500 + 250
Biträdande ämneslärarinna	—	—	—	700 475 + 225
Lärare i teckning, manlig	—	—	—	650
» » » kvinnlig	—	—	—	575
Lärarinna i gymnastik	—	—	—	400
Lärare i musik, manlig	—	—	—	425
» » » kvinnlig	—	—	—	375
Lärarinna i handarbete	—	—	—	500
Vid de högre allmänna läroverken.				
Teckningslärare, manlig	300	350	400	450
» kvinnlig	270	310	355	400
Gymnastiklärare	420	490	560	625
Musiklärare	300	350	400	450
Vid real- och samskolorna.				
Ämneslärarinna	470 295 + 175	550 350 + 200	650 425 + 225	700 475 + 225
Teckningslärare, manlig	200	240	270	300
» kvinnlig	170	200	230	250
Gymnastiklärare, manlig	250	290	330	375
» kvinnlig	210	250	290	325

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Musiklärare, manlig.....	170	200	230	250
» kvinnlig	150	175	200	225
Lärarinna i kvinnligt handarbete.....	90	100	110	125
Vid folkskoleseminarierna.				
Övningskollärare, manlig	530	620	710	800
» kvinnlig	470	550	650	700
	355 + 175	410 + 210	475 + 235	525 + 275
	295 + 175	350 + 200	425 + 225	475 + 225
Lärare i teckning vid dubbelseminarium:				
Manlig.....	530	620	710	800
Kvinnlig	500	580	660	750
Lärare i teckning vid enkelseminarium:				
Manlig.....	315	365	415	475
Kvinnlig	280	325	370	425
Lärare i musik, manlig	530	620	710	800
» » » kvinnlig	500	580	660	750
Lärare i gymnastik, manlig	530	620	710	800
» » » kvinnlig.....	500	580	660	750
Lärare i manlig slöjd	485	565	645	725
Lärarinna i kvinnlig slöjd	340	390	440	500
» » » » vid manligt seminariums övningskola	250	290	330	375
Lärarinna i hushållsgöromål	340	390	440	500
Lärare i trädgårdsskötsel, manlig ...	400	465	530	600
» » » kvinnlig ...	340	390	440	500
	275 + 125	300 + 165	330 + 200	400 + 200
	215 + 125	250 + 140	275 + 165	300 + 200
Vid blindundervisningsanstalterna.				
Ämneslärare	530	620	710	800
Första lärarinna	500	580	660	750
	325 + 175	390 + 190	440 + 220	500 + 250
Lärarinna	470	550	650	700
	295 + 175	350 + 200	425 + 225	475 + 225
Arbetslärare	485	565	645	725
	325 + 160	380 + 185	445 + 200	500 + 225
Handarbetslärarinna	400	465	530	600
Slöjdlärarinna	400	465	530	600
Lärarinna i hushållsgöromål.....	400	465	530	600

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

	Ortsgrupp			
	Avlöningstillägg ¹ för år räknat			
	A och B	C	D	E, F och G
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Musiklärare	420	490	560	625
»	—	—	—	² 150
Gymnastiklärare	280	325	370	425
Statens småskoleseminarier i Haparanda och Murjek.				
Rektor, manlig	—	—	—	800
» kvinnlig	—	—	—	525 + 275
»	—	—	—	700
»	—	—	—	475 + 225
Ämneslärare, manlig	—	—	—	800
»	—	—	—	525 + 275
» kvinnlig	—	—	—	700
»	—	—	—	475 + 225
Övningsskollärare, kvinnlig	—	—	—	700
»	—	—	—	475 + 225
Skolköksföreståndarinnan i Murjek ...	—	—	—	450
»	—	—	—	300 + 150
Folkskolinspektionen.				
Folkskolinspektör	700	800	900	1,000
»	475 + 225	525 + 275	600 + 300	700 + 300
Skeppsgosseskolorna.				
Rektor	—	—	800	—
»	—	—	525 + 275	—
Sjökrigsskolan.				
Lektor	—	—	—	1,000
»	—	—	—	700 + 300
Veterinärinrättningen i Skara.				
Föreståndare, lektor	—	800	—	—
»	—	525 + 275	—	—
Navigationsskolorna.				
Föreståndare	—	—	1,100	1,200
»	—	—	725 + 375	800 + 400
Lärare i Härnösand	—	—	—	1,050
»	—	—	—	700 + 350
» å övriga orter	—	—	950	1,100
»	—	—	625 + 325	750 + 350

¹ Av de i avlöningstillägget ingående beloppen avser det första beloppet lön och det andra tjänstgöringspenningar.

² Beloppet utgör arvode.

Tabell II
rörande
tillfällig löneförbättring
för vissa grupper av befattningshavare
å ordinarie stat
budgetåret 1926—1927.

	Avlöningstillägg, för år räknat			
	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Andra huvudtiteln.				
Avlöning till å äldre stat kvarstående auditör.				
1 auditör vid flottans station i Karlskrona	600	300	—	900
Fångvårdsstaten.				
<i>Övergångsstat.</i>				
1 kokerska	125	75	—	200
7 kokerskor	875	525	—	1,400
Summa	—	—	—	1,600
Fjärde huvudtiteln.				
Skeppsgosseskolorna.				
1 ordinarie ämneslärare	400	200	—	600
7 dito	2,800	1,400	—	4,200
1 extra ordinarie ämneslärare	—	—	450	450
3 dito	—	—	1,350	1,350
Summa	—	—	—	6,600
<i>Övergångsstat.</i>				
1 ordinarie ämneslärare	400	200	—	600
1 dito	400	200	—	600
Summa	—	—	—	1,200
Femte huvudtiteln.				
Överståthållarämbetet.				
överståthållaren	4,000	—	—	4,000
underståthållaren	2,400	1,200	—	3,600
Summa	—	—	—	7,600
Landsstaten.				
<i>Fögderiförvaltningarna.</i>				
1 landsfogde	600	300	—	900
23 landsfogdar	13,800	6,900	—	20,700
1 häradsskrivare	550	300	—	850
118 dito	64,900	35,400	—	100,300
1 landsfiskal	450	300	—	750
488 landsfiskaler	219,600	146,400	—	366,000
<i>Övergångsstat.</i>				
1 lanträntmästare	500	300	—	800
4 dito	2,000	1,200	—	3,200
1 landsfiskal	450	300	—	750
1 dito	450	300	—	750
Summa	—	—	—	495,000

Avlöningstillägg, för år räknat				
	Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Sjätte huvudtiteln.				
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen underlydande distriktstjänstemän.				
1 distriktschef	750	—	—	750
5 distriktschefer	3,750	—	—	3,750
1 distriktsingenjör	375	—	—	375
7 distriktsingenjörer	2,625	—	—	2,625
Summa	—	—	—	7,500
 Åttonde huvudtiteln.				
Arkivdepån i Visby.				
1 föreståndare	—	—	300	300
 Skolöverstyrelsen.				
<i>Övergångsstat:</i>				
överdirektören A. W. Falk	900	300	—	1,200
 Nionde huvudtiteln.				
Lantbruksingenjörer.				
1 lantbruksingenjör i Stockholms län	650	200	—	850
1 lantbruksingenjör	600	200	—	800
22 lantbruksingenjörer	13,200	4,400	—	17,600
1 extra lantbruksingenjör	—	—	750	750
3 extra lantbruksingenjörer	—	—	2,250	2,250
Summa	—	—	—	22,250
 Lantbruksinstitutet.				
Alnarp: 1 professor	700	300	—	1,000
8 professorer	5,600	2,400	—	8,000
1 laborator	600	300	—	900
Ultuna: 1 professor	700	300	—	1,000
7 professorer	4,900	2,100	—	7,000
Summa	—	—	—	17,900

		Avlöningstillägg, för år räknat			
		Lön	Tjänstgöringspenningar	Arvode	Summa
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Hingstdepåerna.					
<i>Övergångsstat.</i>					
Strömsholms hingstdepå:					
1 läkare		—	—	175	175
Lantmäteristaten.					
<i>Övergångsstat.</i>					
1 överlantmätare (i Gotlands län)		700	300	—	1,000
1 assistent		550	300	—	850
10 assistenter		5,500	3,000	—	8,500
	Summa	—	—	—	10,350
Tionde huvudtiteln.					
Försäkringsinspektionen.					
<i>Övergångsstat.</i>					
1 registrator		600	300	—	900
Befrämjande av husslöjden.					
1 instruktör i husslöjd		500	—	—	500
Elfte huvudtiteln.					
Statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.					
1 verkställande direktör		700	300	—	1,000
1 sekreterare, tillika ombudsman		700	300	—	1,000
1 ytterligare tjänsteman av andra graden		700	300	—	1,000
1 tjänsteman av första graden		600	300	—	900
1 dito		600	300	—	900
	Summa	—	—	—	4,800
Flottans pensionskassa.					
1 kamrerare		600	300	—	900
1 kassör		600	300	—	900
1 förste revisor		600	300	—	900
1 andre revisor		450	300	—	750
1 assistent		300	200	—	500
	Summa	—	—	—	3,950